OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1927

№ 6. Dnia 27 marca 1927 r. Rok III.

T R E Ś Ć:

Cena egz 1.40.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1927

№ 6. Dnia 27 marca 1927 r. Rok III.

Ustawa o Komunalnych Kasach Oszczędności.

Otrzymaliśmy ostateczny projekt ustawy o Komunalnych Kasach Oszczędności, przygotowany przez Radę Prawniczą do wniesienia na Radę Ministrów i ogłoszenia w drodze Rozporządzenia p. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Długo oczekiwana ustawa ta zapewne w krótkim czasie ukaże się w Dzienniku Ustaw.

(Red.)

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o Komunalnych Kasach Oszczędności.

Na zasadzie art. 44 ustęp 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443) postanawiam, co następuje:

I. Organizacja Komunalnych Kas Oszczędności.

art. 1.

Zorganizowane na zasadach niniejszego rozporządzenia Komunalne Kasy Oszczędności są zakładami komunalnymi o własnej osobowości prawnej.

Zadaniem Komunalnych Kas Oszczędności jest: ułatwiać gromadzenie oszczędności i ich oprocentowanie oraz uprzystępniać ludności tani kredyt.

art. 2.

Nazwy „Komunalna Kasa Oszczędności" mogą używać wyłącznie kasy, zorganizowane na zasadach niniejszego rozporządzenia.

art. 3.

Komunalne Kasy Oszczędności mogą być zorganizowane na zasadach niniejszego rozporządzenia przez związki komunalne miejskie, powiatowe i wojewódzkie.

Związek Komunalny może zorganizować Komunalną Kasę Oszczędności samodzielnie, albo też dwa lub więcej związków mogą wspólnie zorganizować jedną Komunalną Kasę Oszczędności.

Szczegółowe przepisy o wspólnem organizowaniu Komunalnych Kas Oszczędności poda rozporządzenie wykonawcze.

art. 4.

Związek organizujący Komunalną Kasę Oszczędności jest względem niej związkiem poręczającym i jako taki odpowiada za zobowiązania Kasy z tytułu wszelkich wkładów oszczędnościowych.

Związki komunalne, organizujące wspólnie Komunalną Kasę Oszczędności, ponoszą wobec osób trzecich solidarną odpowiedzialność za zobowiązania Kasy z tytułu wszelkich wkładów oszczędnościowych.

W uchwałach jednak w organizowaniu Kasy (art. 8) jako też w statucie wspólnie zorganizowanej Komunalnej Kasy Oszczędności powinien być określony stosunek, w jakim poszczególne związki mają uczestniczyć w ew. stratach z tytułu pomienionej odpowiedzialności solidarnej.

art. 5.

Dla spełniania swych zadań (art. 1) Komunalne Kasy Oszczędności posiadają własne organy: są nimi Rada Kasy, jako organ posiadający prawo stanowienia w sprawach Kasy, i Zarząd Kasy, jako organ wykonawczy.

Członków Rady Kasy wybiera stanowiący organ związku poręczającego i przy tem co najmniej w połowie z pośród swego grona. Jednego z tych ostatnich członków wybiera Rada Kasy większością głosów na przewodniczącego.

Członków Zarządu Kasy powołuje Rada Kasy. Równocześnie nie można być członkiem Rady i Zarządu Kasy.

Stałe wynagrodzenie za pracę w Kasie mogą pobierać tylko jej funkcjonarjusze oraz członkowie Zarządu stale w Kasie zatrudnieni.

art. 6.

Do sprawowania kontroli nad Komunalną Kasą Oszczędności powołany jest związek poręczający.

Rada Kasy składa corocznie temu związkowi sprawozdanie z działalności Kasy i zamknięcia jej rachunków w terminie oznaczonym w statucie Kasy.

Stanowiący organ związku poręczającego wybiera specjalną Komisję Rewizyjną. Obowiązkiem takiej Komisji jest zbadanie rocznego sprawozdania i zamknięcia rachunków Kasy, a nadto sprawdzanie stanu Kasy przynajmniej raz na kwartał i składanie o tem sprawozdania stanowiącemu organowi związku poręczającego.

W skład Komisji Rewizyjnej nie mogą wchodzić członkowie Rady ani Zarządu Kasy.

art. 7.

Komunalne Kasy Oszczędności mogą na podstawie uchwały stanowiących organów związku poręczającego otwierać na terytorjum tegoż związku oddziały i zbiornice, jak również organizować zakłady zastawnicze (lombardy). Otwieranie oddziałów wymaga zgody władzy nadzorczej.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu wyda szczegółowe przepisy o organizowaniu zakładów zastawniczych (lombardów) i o zakresie ich działania.

art. 8.

Dla zorganizowania Komunalnej Kasy Oszczędności powinny stanowiące organy związku komunalnego, organizującego taką Kasę samodzielnie, lub związków, organizujących Kasę wspólnie, uchwalić:

1) zorganizowanie Kasy,

2) przyznanie kapitału zakładowego Kasie co najmniej w wysokości pięciu tysięcy złotych,

3) przyjęcie odpowiedzialności za zobowiązania Kasy co najmniej w zakresie, przewidzianym w art. 4,

4) projekt statutu Kasy.

art. 9.

Statut Komunalnej Kasy Oszczędności powinien odpowiadać obowiązującym przepisom, a w szczególności przepisom niniejszego rozporządzenia i rozporządzeń na jego zasadzie wydanych.

Statut Komunalnej Kasy Oszczędności powinien zawierać między innemi postanowienia:

1) o nazwie, siedzibie oraz terytorjalnym zakresie działania Kasy;

2) o składzie, sposobie wyboru i odwołania tudzież kompetencji organów Kasy (art. 5) oraz o sposobie stanowienia przez nie uchwał;

3) o wewnętrznej organizacji Kasy;

4) o zastępstwie Kasy nazewnątrz;

5) o przyjmowaniu i wypowiadaniu wkładek oszczędnościowych;

6) o sposobach lokowania funduszów;

7) o rodzajach operacyj, do których dokonywania Kasa będzie uprawniona;

8) o kapitale zakładowym i funduszu zasobowym oraz innych funduszach rezerwowych, jako też funduszach o specjalnem przeznaczeniu (art. 14);

9) o sposobie dokonywania przez Kasę ogłoszeń (art. 21);

10) o prawach i obowiązkach pracowników Kasy;

11) o głównych zasadach prowadzenia kasowości i rachunkowości.

Celem zapewnienia jednolitej organizacji Komunalnych Kas Oszczędności Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu wyda statut normalny.

art. 10.

Wspomniane w art. 8 uchwały i projekt statutu, jak również wszelkie ich zmiany i uzupełnienia podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Władza nadzorcza może odmówić zatwierdzenia uchwał i statutów, jeżeli uzna:

a) że stan finansowy związku organizującego Kasę nie daje podstawy niezbędnej dla dostatecznego zabezpieczenia interesów wkładców, albo nie zapewnia funduszu wystarczającego na koszty zorganizowania i uruchomienia Kasy,

b) że istnienie w siedzibie organizowanej Kasy społecznych organizacyj kredytowo-oszczędnościowych i stopień ich rozwoju czynią zbędnem tworzenie Komunalnej Kasy Oszczędności.

art. 11.

Z chwilą zatwierdzenia statutu powstaje osobowość prawna „Komunalnej Kasy Oszczędności" (art. 1 i 2) i Kasa wstępuje w prawa i obowiązki, wynikające z rozporządzeń, wspomnianych w ustępie pierwszym ar. 9-go.

II. Majątek i fundusze Komunalnych Kas Oszczędności.

art. 12.

Majątek Komunalnej Kasy Oszczędności, jako prawnie oddzielony od majątku związku poręczającego, powinien być osobno administrowany.

Fundusze, należące do majątku Komunalnej Kasy Oszczędności lub jej powierzone, nie mogą być łączone z funduszami związku poręczającego; rachunkowość Komunalnej Kasy powinna być odrębna.

art. 13.

Komunalna Kasa Oszczędności jest obowiązana posiadać względnie zebrać fundusz zasobowy, przeznaczony przedewszystkiem na pokrycie ewentualnych strat Kasy.

Fundusz zasobowy tworzy się z corocznych zysków Kasy; mogą też być przeznaczone na fundusz zasobowy bezwrotne dotacje związku poręczającego, zapisy i t. p.

Fundusz zasobowy gromadzić należy dopóty, póki wraz z narosłymi procentami nie osiągnie wykości conajmniej 10% wkładów oszczędnościowych. W tej wysokości powinien fundusz ten nadal być utrzymanym.

Jeżeli fundusz zasobowy wynosi więcej niż 5% wkładów oszczędnościowych, to połowa zysków Kasy może być użyta na cele użyteczności publicznej. Jeżeli fundusz wynosi 10% wkładów, to zyski Kasy mogą być w całości użyte na cele użyteczności publicznej.

Rozporządzenie wykonawcze poda bliższe wskazówki, któremi kierować się mają związki poręczające przy określaniu w projektach statutów (art. 8) wysokości funduszu zasobowego, oraz sposobów jego gromadzenia i lokowania.

art. 14.

Komunalna Kasa Oszczędności, o ile czyni zadość obowiązkom wynikającym z art. 13, może tworzyć również inne fundusze, przeznaczone na zabezpieczenie pewnych poszczególnych swych operacyj. jako też na własne cele inwestycyjne.

Uprawnienia Kasy pod tym względem powinny być przewidziane w jej statucie.

art. 15.

O użytku zysków Komunalnej Kasy Oszczędności na cele użyteczności publicznej decyduje na wniosek Rady Kasy organ stanowiący związku poręczającego.

III. Operacje Komunalnych Kas Oszczędności.

art. 16.

Operacje bierne i czynne, jakoteż inne operacje Komunalnych Kas Oszczędności muszą być dokonywane zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia i rozporządzeń na jego zasadzie wydanych.

A. Operacje bierne.

art. 17.

Komunalna Kasa Oszczędności przyjmuje wkłady oszczędnościowe na książeczki oszczędnościowe, które mogą być wystawione na okaziciela lub na imiennie oznaczoną osobę.

Książeczka oszczędnościowa może opiewać tylko na gotówkę i stanowi dowód posiadania w Kasie wierzytelności w wysokości każdoczesnego salda.

art. 18.

Do umownego przeniesienia wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej — nawet na imiennie oznaczoną osobę wystawionej — wystarcza wręczenie tej książeczki nabywcy wierzytelności.

Komunalna Kasa Oszczędności niema obowiązku badania legalności posiadania książeczki oszczędnościowej, przedstawionej do wypłaty. Wyjątki zachodzą w przypadku przewidzianym w art. 19 niniejszego rozporządzenia oraz w przypadku przedstawienia do wypłaty książeczki, której utrata została zgłoszona w Komunalnej Kasie Oszczędności.

Całkowita lub częściowa wypłata przez Komunalną Kasę Oszczędności wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, może nastąpić tylko za jej przedstawieniem.

art. 19.

Jeżeli wypłatę wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, uzależniono od pewnych określonych warunków, to Komunalna Kasa Oszczędności musi o tem zapisać do książeczki odpowiednie zastrzeżenie. Wypłaty wierzytelności z takich książeczek można uskuteczniać tylko ściśle według osnowy zastrzeżenia.

(c. d.)

Historja Bankowości w zarysie.

Używany tak często wyraz „indos" pochodzi od włoskiego in dosso lub in dorso, dlatego, że wypisuje się na odwrotnej stronie wekslu, na grzbiecie, „au dos d'une lettre de change".

Z powiększeniem się środków wymiany, rozszerzył się wpływ pośredników pomiędzy kapitałem a pracą, nie tylko wewnątrz państw, lecz i w wymianie międzynarodowej. Zauważyć się daje koncentrowanie się majątków w pewnych rodzinach, tak, jak to już miało miejsce w starożytności i wiekach srednich

Wśród tych rodzin wymienić trzeba, ze względu na jej znaczenie ówczesne, rodzinę Fuggerów, bankierów domu austryjackiego, która w r. 1550-ym posiadała do sześciu miljonów dukatów, czyli 240 miljonów na nasze pieniądze.

Niemcy, wzbogacone przez odrodzenie i Związek hanzestycki, obfitowały w bogactwa. Żydzi znaleźli tam dla siebie siedlisko i stamtąd rozszerzali działalność bankierską na pozostałą Europę. Przytułku udzielił im przedewszystkiem Frankfurt nad Menem gdzie tworzą stałe ghetto. We Frankfurcie, czując się bezpiecznymi, zaczęli gromadzić bogactwa i robili obroty bankierskie z panującymi książętami.

Handel pieniędzmi rozwinął się również w Augsburgu.

Wzmiankowane miasta mało zajmowały się czynnościami pożyczkowemi, bowiem monopol pod tym względem miały Amsterdam, Genua i Wenecja. Zajmowały się one przeważnie przekazywaniem pieniędzy z miasta do miasta i za pośrednictwem głównie Żydów wystawiały przekazy i akredytywy na wszystkie strony świata. Bazylea w Szwajcarji niemieckiej, a następnie Genewa w Szwajcarji romańskiej, stały się środowiskami znacznych bardzo banków. Bazylea, wzbogacona przez interesy, jakie prowadziła z rzeczypospolitemi włoskiemi, państwem papieskiem, Francją i Niemcami, mogła od 16-go wieku zająć się operacjami bankierskiemi, głównie z Niemcami i Włochami.

(d. c. n.). *Stefan Woyzbun.*

art. 20.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe w Komunalnych Kasach Oszczędności posiadają charakter funduszów, ulokowanych z bezpieczeństwem prawnem (pupilarnem).

Książeczki oszczędnościowe będą przyjmowane przez państwowe względnie komunalne władze, urzędy i zakłady jako wadja przy wszelkich przetargach, jako kaucje akcyzowe i celne, jako kaucje przy zawieraniu umów oraz jako zabezpieczenia pieniężne z innych tytułów wymagane.

art. 21.

W razie utraty książeczki oszczędnościowej unieważnienie jej i wydanie dublikatu może nastąpić po przeprowadzeniu postępowania, przewidzianego w przepisach o umorzeniu tytułów na okaziciela, obowiązujących w siedzibie Kasy; dublikat książeczki może być jednak wydany już po upływie sześciu miesięcy od daty pierwszego ogłoszenia o jej utracie.

art. 22.

Przedawnienie wierzytelności z tytułu niepodniesionych z Komunalnej Kasy Oszczędności wkładów oszczędnościowych, jako też skapitalizowanych procentów od takich wkładów następuje z upływem lat 30 od dnia dokonania ostatniego wkładu lub ostatniej wypłaty względnie od dnia dopisania poraz ostatni przez Komunalną Kasę Oszczędności procentów na książeczce oszczędnościowej.

Przedawnione wierzytelności powinna Komunalna Kasa Oszczędności przelewać na fundusz zasobowy.

art. 23.

Komunalna Kasa Oszczędności może odmówić przyjęcia wkładu oszczędnościowego — bez podania powodów — tylko w ściśle określonych przypadkach, przypadki takie powinny być wyraźnie oznaczone w statucie Kasy.

Komunalnej Kasie Oszczędności przysługuje również prawo wypowiadania wierzytelności.

Wierzytelności takie niepodniesione w przypadkach wskazanych w statucie Kasy, mogą być złożone do depozytu sądowego.

Takie złożenie wspomnianych wierzytelności jest równoczesne z ich wypłaceniem.

B. Operacje czynne.

art. 24.

Komunalna Kasa Oszczędności uprawniona jest:

a) nabywać polskie państwowe papiery procentowe i akcje Banku Polskiego, tudzież listy zastawne krajowych towarzystw kredytu długoterminowego, emitowane za zabezpieczeniem prawnem (pupilarnem), obligacje związków komunalnych i komunalnych instytucyj kredytowych tudzież banków gwarantowanych przez związki komunalne, oraz udziały (akcje) wspólnych komunalnych instytucyj kredytowych, a między innemi Polskiego Banku Komunalnego i Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu;

b) udzielać pożyczek pod zastaw papierów, oznaczonych w punkcie a) najwyżej do wysokości $^3/_4$ ich wartości kursowej, a nie wyżej ich wartości nominalnej — oraz pod zastaw wystawionych przez siebie książeczek oszczędnościowych;

c) udzielać na hipoteki miejskich i wiejskich nieruchomości terminowych pożyczek oprocentowanych i prawnie (pupilarnie) zabezpieczonych, z zastrzeżeniem dla Kasy prawa przedterminowego odbioru, a dla dłużnika przedterminowej spłaty pożyczki za poprzedniem conajmniej półrocznem wypowiedzeniem, oraz z tem zastrzeżeniem, że budynki nieruchomości, obciążonej pożyczką Komunalnej Kasy Oszczędności, przez cały czas obciążenia będą ubezpieczone od ognia na warunkach, które określi rozporządzenie wykonawcze;

d) nabywać wierzytelności hipoteczne zabezpieczone w sposób, określony dla pożyczek w punkcie c);

e) udzielać na cele budowlane — w granicach hipotecznego zabezpieczenia ewikcji kredytu wekslowego w miarę postępu budowy do wysokości 50% wartości rzeczywiście wykonanych robót;

f) udzielać spółdzielniom—zorganizowanym na zasadach ustawy z dn. 29 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 111 poz. 733) oraz późniejszych przepisów, ustawę powyższą zmieniających — kredytu do wysokości sumy udziałów członkowskich oraz własnych funduszów spółdzielni pod warunkiem, iż członkowie spółdzielni przyjmą poza swymi udziałami, jednakże w stosunku do ich wysokości odpowiedzialność z własnych majątków na kredyt, otwarty spółdzielni przez Komunalną Kasę Oszczędności;

g) udzielać pożyczek za zobowiązaniami pisemnemi (skryptami dłużnymi) lub za wekslami, jeżeli obok wystawcy przyjmą solidarną z nim odpowiedzialność conajmniej dwie osoby, zapewniającą terminową spłatę całej pożyczki;

h) dyskontować weksle, zaopatrzone przynajmniej w dwa podpisy, zapewniające terminowe wykupienie weksla;

i) dyskontować nie wcześniej jednak jak na sześć miesięcy przed terminem płatności:

1) książeczki oszczędnościowe, wystawione z zastrzeżeniem terminowem przez publiczne kasy oszczędności, które oznaczy rozporządzenie wykonawcze;
2) wypowiedziane i wylosowane papiery procentowe, wymienione w punkcie a) niniejszego artykułu;
3) kupony od wymienionych w punkcie a) papierów procentowych;

j) umieszczać—z zastrzeżeniem zwrotu na każde żądanie lub za wypowiedzeniem — wolną gotówkę:

1) na rachunkach żyrowych i czekowych w państwowych i komunalnych instytucjach kredytowych tudzież w Banku Polskim,
2) w asygnatach klasowych Banku Gospodarstwa Krajowego,
3) jako wkład oszczędnościowy w Pocztowej Kasie Oszczędności, w Banku Polskim, w Banku Gospodarstwa Krajowego i w Komunalnych Kasach Oszczędności;

k) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych za gwarancją Państwa z zastrzeżeniem dla Komunalnej Kasy Oszczędności prawa przedterminowego odbioru pożyczki za poprzedniem conajmniej półrocznem wypowiedzeniem;

l) udzielać oprocentowanych pożyczek termino-

wych związkowi poręczającemu do wysokości 10% wkładów oszczędnościowych; przyczem zakup obligacyj tegoż związku uważać należy za udzielenie mu pożyczki.

Rozporządzenie wykonawcze określi, jaką część ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych Komunalna Kasa Oszczędności obowiązana jest umieszczać w posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) polskich państwowych papierach procentowych lub w papierach przez państwo gwarantowanych oraz w jaki sposób należy zadość uczynić temu obowiązkowi.

art. 25.

Poza operacjami czynnemi, o których mowa w art. 24, może Komunalna Kasa Oszczędności — po uzyskaniu na to pozwolenia władzy nadzorczej:

a) udzielać oprocentowanych pożyczek terminowych:

1) związkowi poręczającemu do wysokości 10% nie wyżej jednak 20% wkładów oszczędnościowych, przyczem zakup obligacyj związku poręczającego uważać należy za udzielenie mu pożyczki;
2) innym związkom komunalnym i innym związkom prawno-publicznym, o ile na podstawie obowiązujących ustaw, związki te są uprawnione do zaciągania takich pożyczek i do pobierania bądź to samoistnych danin, bądź dodatków do podatków państwowych;
3) fundacjom i posiadającym osobowość prawną komunalnym zakładom zastawniczym (lombardom);

b) umieszczać rozporządzalne fundusze za zgodą związku poręczającego w instytucjach kredytowych przez Kasę założonych lub przez ten związek poręczonych.

Fundusze Komunalnej Kasy Oszczędności mogą być używane w sposób, przewidziany w artykule niniejszym i pod literą l) art. 24, najwyżej do wysokości 30% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych.

art. 26.

Komunalne Kasy Oszczędności mogą dla własnego użytku nabywać lub budować realności, ale tylko z kapitału zasobowego na podstawie uchwały Rady Nadzorczej i za pozwoleniem władzy nadzorczej; mogą również na podstawie uchwały Rady Nadzorczej nabywać realności, celem lokaty funduszu emerytalnego funkcjonarjuszów Komunalnej Kasy Oszczędności; wreszcie są uprawnione nabywać na licytacji nieruchomości obciążone pożyczką Kasy, o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności Kasy.

C. Inne operacje.

art. 27.

Komunalne Kasy Oszczędności mają prawo:

a) redyskontować posiadane w swych portfelach weksle w państwowych instytucjach finansowych, w Banku Polskim oraz w bankach komunalnych, które wskaże Minister Skarbu;

b) przyjmować za opłatą jako depozyty na przechowanie dokumenty, tudzież wartościowe przedmioty i papiery, przyczem Kasa nie ponosi odpowiedzialności za realizowanie płatnych kuponów ani wylosowanych papierów;

c) podejmować się kupna i sprzedaży państwowych tudzież innych notowanych na giełdach pieniężnych w Rzeczypospolitej Polskiej papierów wartościowych oraz zarządzenia nimi, lecz jedynie na zlecenie i rachunek osób trzecich, przyczem kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów procentowych;

d) załatwiać na zlecenie i rachunek osób trzecich inkaso weksli, listów przewozowych i t. p. dokumentów.

Minister Skarbu, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych może dozwolić Komunalnej Kasie Oszczędności na dokonywanie innych jeszcze czynności bankowych.

IV. Szczególne uprawnienia Komunalnych Kas Oszczędności.

art. 28.

Komunalne Kasy Oszczędności są wolne:

1) od państwowych podatków: dochodowego, od darowizn i przemysłowego (zasadniczego i od obrotu);

2) od dodatków komunalnych do powyższych podatków, jakoteż od samoistnych podatków komunalnych;

3) od opłat stemplowych od podań wnoszonych tak przez Komunalne Kasy Oszczędności, jak i przez istniejące przy nich zakłady zastawnicze (art. 7).

Przychody z wkładów na książeczki oszczędnościowe Komunalnych Kas Oszczędności są wolne od podatku od kapitałów i rent, o ile sam wkład nie przewyższa kwoty 1.000 złotych.

Wpisy w książeczkach oszczędnościowych oraz wszelkiego rodzaju zaświadczenia o złożeniu lub zwrocie wkładów, wydawane przez Komunalne Kasy Oszczędności, są wolne od opłaty stemplowej.

Pisma, stwierdzające otrzymanie pożyczki od Komunalnej Kasy Oszczędności, podlegają opłacie stemplowej w wysokości 0,3% od sumy zobowiązania.

art. 29.

W razie niezapłacenia w terminie pożyczki, zabezpieczonej zastawem papierów wartościowych, Komunalna Kasa Oszczędności ma prawo sprzedać te papiery bez upoważnienia sądowego.

Sprzedaż powinna się odbyć najpóźniej w ciągu miesiąca od dnia płatności pożyczki zabezpieczonej zastawem, przyczem papiery notowane na giełdzie mają być sprzedane po cenie giełdowej, a nienotowone—po przeciętnej miejscowej cenie rynkowej.

Papiery wartościowe, przyjęte przez Komunalną Kasę Oszczędności jako zastaw udzielonych pożyczek, mają być zapisane do oddzielnej księgi sznurowej z wyszczególnieniem ich rodzaju i ilości, a przy premjowych papierach wartościowych także numerów obligacyj tudzież z podaniem sum wierzytelności zastawem zabezpieczonych. Na obszarze mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona zapis taki uważa się za równorzędny z zarejestrowaniem, przewidzianem w art. 2074 tegoż Kodeksu.

V. Likwidacja Komunalnej Kasy Oszczędności.

art. 30.

Likwidacja Komunalnej Kasy Oszczędności może być dobrowolną lub przymusową.

Dobrowolna likwidacja następuje na skutek uchwały związku poręczającego, zatwierdzonej przez władzę nadzorczą.

Przymusową likwidację zarządza Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przypadku, gdy Komunalna Kasa Oszczędności poniesie takie straty, które wyczerpią jej fundusze i wywołają konieczność pokrycia niedoboru przez związek poręczający.

W razie dobrowolnej likwidacji Komunalnej Kasy Oszczędności cały majątek, pozostały po zaspokojeniu wszelkich jego zobowiązań, przechodzi na rzecz związku poręczającego, który powinien go użyć tylko na cele użyteczności publicznej.

Jeżeli płynne fundusze Komunalnej Kasy Oszczędności nie wystarczą na pokrycie zobowiązań z tytułu wkładów oszczędnościowych, to odpowiednich środków na pokrycie tych zobowiązań powinien dostarczyć związek poręczający.

Kapitał zakładowy wraz z przyrosłymi doń procentami, względnie pozostała część tego kapitału może być w razie likwidacji przekazany temu, kto weń Kasę uposażył, dopiero po pokryciu wszelkich zobowiązań Kasy.

Rozporządzenie wykonawcze poda bliższe przepisy o sposobie przeprowadzenia likwidacji.

Plan przeprowadzenia likwidacji poszczególnej Kasy zatwierdza Minister Spraw Wewnętrznych, który swoje uprawnienia w tym zakresie może przekazać całkowicie lub częściowo wydziałom wojewódzkim, a do czasu wprowadzenia w życie samorządu wojewódzkiego—wojewodom.

VI. Władze nadzorcze.

art. 31.

Władzę nadzorczą nad Komunalnemi Kasami Oszczędności — w rozumieniu niniejszego rozporządzenia—jest Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu, którzy swoje uprawnienia pod tym względem mogą przekazać całkowicie lub częściowo podległym sobie organom.

art. 32.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w prowadzeniu Kasy, a w szczególności wykroczeń przeciw obowiązującym przepisom lub postanowieniom statutu Kasy, służy władzy nadzorczej prawo wydawania zarządzeń niezbędnych celem usunięcia nieprawidłowości lub zapobieżenia dalszem wykroczeniom. Zarządzenia te mogą polegać na zawieszeniu w czynnościach lub usunięciu wszystkich, albo niektórych funkcjonarjuszy Kasy, członków Zarządu Kasy, Rady Kasy i Komisji Rewizyjnej i na ustanowieniu w razie potrzeby Komisarza na koszt Kasy lub Związku poręczającego dla zarządu Kasą do czasu wyboru nowych organów. Wybór ten powinien nastąpić w ciągu trzech miesięcy od czasu ustanowienia Komisarza.

Komisarz w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki Rady i Zarządu Kasy.

VII. Przepisy końcowe.

art. 33.

Statuty istniejących Kas oszczędności, jako też innych instytucyj oszczędnościowych, zorganizowanych względnie poręczonych przez wojewódzkie (na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego—krajowe), powiatowe i miejskie związki komunalne powinny być dostosowane do przepisów niniejszego rozporządzenia w ciągu roku od dnia jego ogłoszenia pod rygorem zamknięcia Kasy, względnie instytucji, zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych, wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Ministrom tym służy prawo odroczenia powyższego terminu na wniosek odnośnego związku.

art. 34.

Przepisy art. 28 niniejszego rozporządzenia, ustanawiającego ulgi i zwolnienia od podatków i opłat stemplowych. Minister Skarbu władny jest włączyć do odnośnych ustaw o podatkach i opłatach stemplowych przy ogłaszaniu nowych tekstów tych ustaw.

art. 35,

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a o ile chodzi o kasy oszczędności i instytucje oszczędnościowe, o których mowa w art. 33, z chwilą upływu terminów w tymże artykule oznaczonych, tracą moc wszystkie dotychczas obowiązujące przepisy o Kasach Oszczędności i instytucjach oszczędnościowych, zorganizowanych lub poręczonych przez związki komunalne.

art. 36.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia, o ile poszczególne artykuły tegoż nie stanowią inaczej, powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Sprawozdanie Banku Polskiego
za trzeci rok działalności 1926.

Przesilenie, wywołane zachwianiem się złotego w r. 1925, doszło do punktu kulminacyjnego na początku 1926 r., przeto rok sprawozdawczy rozpoczął się w warunkach gospodarczych niezwykle ciężkich, czego probierzem było bezrobocie, obejmujące około 35% robotników przemysłowych. Jednakże ta depresja gospodarcza nie zabiła wiary w możność poprawy. Przesilenie rozwiało do reszty przesadny optymizm, który powstał po okresie inflacyjnym, podnieciło energję gospodarczą i zmusiło do surowej oszczędności w każdej dziedzinie życia. Dobry urodzaj i spadek waluty były hamulcem dla importu a podnietą

do eksportu, co w rezultacie doprowadziło bilans handlowy do stanu aktywnego już we wrześniu 1925 r. Aktywność bilansu handlowego z czasem wzmocniła położenie Banku Polskiego i umożliwiła stabilizację złotego oraz oddziałała dodatnio na płynność rynku pieniężnego, co znowu ułatwiło rozwój przemysłu, przyczyniając się do zmniejszenia bezrobocia i wzrostu wpływów skarbowych. Deficyt budżetowy, pokaźny w pierwszej połowie 1926 r., znika w drugiej połowie i dochodzi do tego, że Polska po raz pierwszy w swej powojennej historji skarbowej zamyka rok nadwyżką budżetową.

* * *

Skarbowość.

Państwo Polskie w latach 1924 i 1925 posiadało budżet zbyt wielki w stosunku do dochodu społecznego kraju. Budżet 1924 r. w wysokości 12%, a budżet 1925 r. w wysokości 13% pokryty został dochodami pozabudżetowymi, głównie emisją bilonu i pożyczkami. Dzięki daleko idącem oszczędnościom, jakie zastososowano w wydatkach państwowych w końcu 1925 r. oraz w roku sprawozdawczym, udało się opanować sytuację budżetową.

Wysokość wydatków państwowych tak się przedstawia w milj. złotych.

Rok	Preliminowano	Wydano
1924	1.852	1.559,9
1925	2.166	1.844,0
1926	1.854	1.852,1

W roku 1926 nietylko został zatrzymany wzrost wydatków, lecz nawet dokonano ich zmniejszenia. O rozmiarach wysiłku oszczędnościowego można sobie wyrobić właściwe pojęcie dopiero wtedy, gdy się uprzytomni znaczny wzrost cen, jaki w kraju nastąpił wskutek spadku złotego. Jakkolwiek więc nominalna suma wydatków państwowych w r. 1926 wykazuje jeszcze nie wielkie zwiększenie w porównaniu z wydatkami 1925 r., to jednakże ze względu na poziom cen, wyższy mniej więcej o 30%, realna wartość wydatków państwowych doznała dużej redukcji. Jeszcze w pierwszem półroczu wyd tki były wyższe od dochodów o 71,4 milj. zł., lecz już począwszy od lipca zamknięcia rachunkowe wykazują stale nadwyżki dochodów nad wydatkami.

Strona dochodowa budżetu wykazuje pomyślne tempo wzrostu. Daniny i monopole, które w ciągu 1925 r. i pierwszej połowy 1926 r. utrzymują się na poziomie prawie niezmienionym, około 665 milj. zł. półrocznie, wzrosły w drugiej połowie 1926 r. do 909,5 milj. zł. Dochody administracyjne wykazują od połowy 1925 r. dużą stabilizację i naturalną tendencję zwyżkową w końcu 1927 r. Przedsiębiorstwa państwowe wybitnie poprafiły swój stan finansowy, osiągając w drugiej połowie 1926 r. dochód 86,3 milj. zł. podczas gdy dochód ten w poprzednich trzech półroczach wahał się około 30 milj. zł. Pomyślny stan Skarbu należy przypisać po stronie dochodów poprawie położenia gospodarczego, podwyżce danin o 10%, podniesieniu cen na wyroby monopolowe, oraz reorganizacji przedsiębiorstw. W rezultacie budżet za rok sprawozdawczy zamknięty został nadwyżką 53,6 milj. zł., podczas kiedy rok 1925 wykazał niedobór w kwocie 335,5 milj. zł., a rok 1924—189,4 milj. zł. Nadwyżka dochodów ułatwiła Skarbowi spłatę części długów bieżących, pozwoliła na zmniejszenie obiegu bilonu i bezprocentowego kredytu w Banku Polskim z 50 na 25 milj. zł., a przedewszystkiem wzmocniła rezerwy kasowe. które ułatwiają racjonalniejszą gospodarkę w przyszłości.

Rolnictwo.

Po okresie depresji, spowodowanej nieurodzajem 1924 r., pomyślny urodzaj 1925 r. wpłynął wybitnie na poprawę rolnictwa. Realizacja dobrych zbiorów zbiegła się z zachwianiem kursu złotego, zaś ceny zboża dość ściśle dostosowały się do wahań kursu dolara i poziomu cen światowych, co znowu zneutralizowało ujemny wpływ na rynek polski spadku cen zboża na rynkach światowych w drugiej połowie 1925 r., jako rezultatu znakomitych zbiorów. W ciągu 1926 r. poziom cen światowych zboża podnosi się i wywołuje zwyżkę w Polsce.

Ceny pszenicy i żyta w Polsce aż do jesieni są niższe od amerykańskich, a o wiele niżej stoją w porównaniu z cenami europejskiemi. W Polsce tendencja zwyżkowa cen zboża ujawnia się w sierpniu, a więc w końcowem stadjum zbiorów, kiedy rozpowszechniło się przekonanie o niezbyt pomyślnych zbiorach tegorocznych. W końcu 1926 r. ceny zboża chlebowego w Polsce wahają się między cenami europejskiemi a amerykańskiemi.

Od września 1925 do końca 1926 r. różnica %% między cenami artykułów rolnych a przemysłowych podniosła się o 31,1 punktów. Wskutek powyższej tendencji cen, wzrosła siła nabywcza i niezależność finansowa ludności rolniczej.

Zbiory w roku sprawozdawczym zawiodły pokładane w nich nadzieje. Stosunkowo pomyślnie przedstawiają się zbiory jęczmienia i owsa, gdyż są niewiele niższe od rekordowych zbiorów zeszłorocznych. Nieurodzaj dotnął również i ziemniaki.

Wobec takiego rezultatu zbiorów perspektywy eksportowe zmalały, a poziom cen się podniósł. Po zbiorach podaż zboża na rynku krajowym w roku sprawozdawczym była słaba, w porównaniu z jesienią 1925 r., kiedy rolnicy wskutek trudności finansowych oczekiwali pierwszych zbiorów, aby natychmiast je spieniężyć i uregulować zaległe zobowiązania. Aby ułatwić rolnikom normalną realizację zbiorów i uchronić ich od strat, związanych z gwałtowną podażą, za wzorem innych państw zostały zmobilizowane stosunkowo duże kredyty na sfinansowanie żniw i wprowadzone pewne ulgi podatkowe. Ta troska o położenie rolnictwa, łącznie z konjunkturą wewnętrzną i zagraniczną, polepszyła położenie rolników. Zasadnicza jednak przyczyna niedomagania rolnictwa, t. j. brak taniego kredytu długoterminowego nie doczekała się w roku sprawozdawczym rozwiązania.

Górnictwo i przemysł.

Początek roku sprawozdawczego zaznaczył się dalszym spadkiem produkcji górniczej i przemysłowej, lecz już począwszy od lutego daje się odczuć poprawa położenia. Jeśli nie brać pod uwagę ożywienia w przemysłach budowlanym i drzewnym, które nastąpiło już w lutym, ze względu na zbliżający się

sezon budowlany, to wzrost produkcji zaznaczył się najpierw w przemyśle włókienniczym oraz w mniejszym stopniu w przemysłach odzieżowym i skórzanym. Orzywienie o trwałym charakterze w hutnictwie i w przemyśle metalowym daje się zauważyć w początkach czerwca, a więc dopiero w cztery miesiące po wzroście produkcji w przemyśle włókienniczym. Ożywienie to nastąpiło więc stosunkowo późno, co tłómaczy się tem, że — wobec ciasnoty na rynku pieniężnym i drożyżny kredytu — ruch inwestycyjny nie mógł się rowinąć wcześniej. Dopiero w czerwcu, gdy pod wpływem odprężenia na rynku pieniężnym spadła stopa procentowa, mógł się rozpocząć ruch inwestycyjny w przemyśle. Mniej więcej jednocześnie z wzrostem produkcji hutniczej i w przemyśle metalowym, nastąpił okres doskonałej konjunktury dla przemysłu węglowego, wywołany przez strajk angielski. Konjunktury tej dostatecznie nie można było wyzyskać wskutek trudności natury komunikacyjnej.

Produkcja górnicza i hutnicza w pierwszej połowie 1926 r. obniża się lub otrzymuje na poziomie 1925 r. Do nielicznych wyjątków należą rudy żelazne i cynk, których produkcja wykazuje wzrost od początku roku z powodu dobrej konjunktury eksportowej, oraz koks, mający lepszy zbyt w kraju. Natomiast w drugiej połowie roku sprawozdawczego, prawie we wszystkich dziedzinach produkcji górniczej i hutniczej, daje się zauważyć pokaźny wzrost, przekraczający również poziom pierwszej połowy 1925 r. Małe wahania w ciągu 1925 i 1926 r. wykazuje produkcja nafty. Wydobycie gazu ziemnego, jakkolwiek od drugiej połowy 1926 r. zwiększa się stopniowo, wykazuje jednak poziom niższy niż w 1925 r.

W ciągu roku liczba zatrudnionych robotników wzrosła o około 200 tysięcy osób czyli o 40%, a jeżeli uwzględnić również spadek częściowo bezrobotnych, t. j. pracujących niepełny tydzień, to wzrost zatrudnienia stanowi około 50%. Liczba bezrobotnych odpowiada mniej więcej liczbie bezrobotnych, z pierwszej połowy 1925 r., a więc przed wybuchem ostrego kryzysu. Zwiększenie się liczby bezrobotnych w końcu 1926 r. należy przypisać nie tyle osłabieniu produkcji przemysłowej, ile ukończeniu robót polnych.

Handel krajowy i transport.

W pierwszej połowie 1926 r. kupiectwo polskie znajdowało się w ciężkiem położeniu, zarówno wskutek zastoju w handlu z powodu kryzysu, jak również z powodu trudności kredytowych, braku kapitału obrotowego i niepewnej sytuacji walutowej, która uniemożliwiała racjonalną kalkulację kupiecką. Spadek importu zredukował obroty handlowe. Sytuacja zaczęła się poprawiać w drugiej połowie roku, kiedy waluta się ustabilizowała i kiedy pod wpływem zwyżki cen na płody rolne, powiększyła się siła konsumcyjna ludności i wzmogły się obroty.

Zwiększone obroty towarowe spowodowały trudności komunikacyjne, przedewszystkiem z powodu zwiększonego transportu węgla, wywołanego strajkiem w Anglji.

Jakkolwiek ogólna ilość przewozów kolejowych wzrosła przez lepszą sprawność kolei, wypożyczenie wagonów z zagranicy, zwiększenie taboru kolejowego oraz ulepszenie dostępu do morza, to jednak okazało się, że rodzaj naszej wytwórczości o charakterze w przewadze masowym, wymaga wielkiej elastyczności aparatu transportowego, i że koniecznem jest dalsze rozbudowanie i udoskonalenie naszego kolejnictwa. Zdolność przeładunkowa portu gdańskiego okazała się za mała dla handlu zamorskiego Polski, a stąd znacznie większa uwaga poświęcona została sprawie budowy portu w Gdyni i organizacji eksportu węgla przez Tczew. Dzisiaj zarówno Gdynia, jak i Tczew posiadają znaczenie tylko dla eksportu węgla. Eksport węgla przez trzy porty polskie, tak się przedstawiał w tysiącach ton:

	Ogółem	Gdańsk	Gdynia	Tczew
rok 1925	817	780	37	—
„ 1926	3,702	3,075	392	235
„ 1926 kwartał I	615	538	76	1
„ „ „ II	043	808	103	32
„ „ „ III	1,028	820	113	96
„ „ „ IV	1,116	909	101	106

Poprawa położenia finansowego w drugiej połowie roku pozwoliła na stworzenie zaczątku polskiej floty handlowej, drogą kupna przez rząd w stoczniach zagranicznych 5 statków o łącznej pojemności 15.000 ton.

Bilans handlowy.

Przez cały rok 1926 bilans handlowy Polski był wybitnie czynny. Nadwyżka wyniosła za cały rok 410,3 miljonów złotych w złocie, a stosunek procentowy wartości wywozu do wartości przywozu 145,8%. Nadwyżka eksportu nad importem podlegała silnym wahaniom. Na początku roku zmniejszała się bardzo szybko, w lutym — wskutek odpadnięcia eksportu zboża, w marcu—wskutek wzrostu importu, głównie surowców dla przemysłu. W następnych miesiącach dał się zauważyć pewien zwrot na korzyść, początkowo przez zmniejszenie importu, później zaś przez zwiększenie eksportu węgla.

Silny wzrost importu surowców i wyrobów przemysłowych, wywołany przez ożywienie się produkcji, przyczynił się od sierpnia do poważnego zmniejszenia nadwyżki wywozu nad przywozem.

Nadwyżkę całego bilansu handlowego podtrzymywały równomiernie artykuły spożywcze i zwierzęta, podczas gdy surowce i wyroby przemysłowe wykazywały silne wahania. Stosunkowo bardzo wysoki poziom nadwyżki wywozu nad przywozem należy przypisać przedewszystkiem zredukowaniu przywozu do bardzo skromnych rozmiarów, a to wskutek kryzysu gospodarczego w kraju. Gdy w 1925 r. przeciętny import miesięczny wynosił 132 milj., to 1926 r. spadł do 75 milj., natomiast eksport podniósł się z 105 milj. miesięcznie w 1925 r., do 109 milj. w 1926 r. Wobec wzrostu przywozu w drugiej połowie roku, w związku z ożywieniem przemysłu, aktywność bilansu handlowego została poważnie zmniejszona. Na redukcję wywiera wpływ coraz słabsze działanie premji eksportowej, która w związku ze stabilizacją waluty stopniowo maleje. Ważnym czynnikiem, który otrzymał silną nadwyżkę eksportu nad importem w drugiem półroczu, był zwiększony wywóz i wzrost cen węgla, spowodowany przez strajk angielski.

Bilans płatniczy.

Bilans płatniczy kształtował się w roku sprawozdawczym znacznie pomyślniej, niż w roku 1925, przedewszystkiem dzięki aktywności bilansu handlowego. Według tymczasowych obliczeń, przeprowadzonych w Biurze Ekonomicznem Banku Polskiego, wymiana towarów i usług w roku sprawozdawczym zamknęła się dodatniem saldem 370 milj. zł. w złocie. W szczególności eksport „niewidzialny" Polski, łącznie z nieuwzględnionym w bilansie handlowym wywozem towarów, wynosił okrągłe 275 miljonów zł. w złocie, a więc był zaledwie o 40 miljonów niższy od importu „niewidzialnego", łącznie z przywozem nieobjętych statystyką towarów i kruszców, który w roku 1926 osiągnął 315 miljonów zł. w złocie. W roku 1925 podobny deficyt wymiany świadczeń i usług wyniósł znacznie więcej, a mianowicie 130 miljonów zł. w złocie.

Przywóz kruszców szlachetnych w 1926 r. zanikł prawie zupełnie, ponieważ ustały z jednej strony zakupy srebra przez Skarb na cele monetarne, a z drugiej strony zmniejszyły się zakupy złota, dokonywane przez Bank Polski dla wzmocnienia rezerw kruszcowych. Nastąpiło zmniejszenie się wypłacanych zagranicy odsetek, a natomiast wzrosły wypłacane dywidendy. Wydatki obywateli polskich zagranicą obniżyły się z powodu zachwiania się kursu złotego. Przekazy emigracji uległy pewnemu zmniejszeniu, a jednocześnie wzrosły sumy wywożone przez emigrantów, tak że aktywność bilansu emigracyjnego uległa pogorszeniu.

Odpływ kapitałów z Polski zagranicę przybrał w roku sprawozdawczym poważne rozmiary. Polska nietylko nie otrzymała zagranicą żadnej nowej większej pożyczki, lecz spłaciła poważną sumę zaciągniętych dawniej długów. W licznych wypadkach spłata została dokonana przed terminem, zwłaszcza w drugiej połowie roku, gdy na rynku wewnętrznym, pod wpływem stabilizacji złotego oraz poprawy położenia gospodarczego, zaznaczyła się pewna płynność gotówki.

Pomyślne kształtowanie się bilansu płatniczego pozwoliło na spłatę, głównie w drugiej połowie roku, 62,7 miljonów zł. w złocie kredytów interwencyjnych, zaciągniętych w drugiem półroczu 1925 r. przez Bank Polski i Skarb Państwa. Zadłużenie Skarbu z tego tytułu pozostało w końcu 1926 r. zaledwie na 3,9 miljonów zł. w złocie, co ulegnie likwidacji w styczniu i w lutym 1927 r. Bank Polski natomiast spłacił zaciągnięty w Federal Reserve Bank of New York kredyt interwencyjny (zabezpieczony złotem) w sumie 10 miljonów dolarów, w czerwcu, w lipcu i w sierpniu 1926 r.

Rynek pieniężny.

Ogólna suma znaków pieniężnych w obiegu, która na początku 1926 r. wahała się około 800 miljonów zł., w drugiej połowie roku przekroczyła 1 miljard zł. Tempo wzrostu obiegu odpowiadało mniej więcej wzrostowi wskaźnika cen hurtowych (57 artykułów), który wzrósł z 142,1 w styczniu, do 176,9 w grudniu, a zatem o 25%. W tym samym prawie stosunku nastąpił wzrost obiegu pieniężnego. Płynność zatem rynku pieniężnego zwiększyła się dzięki osłabieniu tezauryzacji pieniądza, który obficiej począł napływać do banków, przyczem należy zauważyć, że wzrost obiegu dotyczy wyłącznie emisji bankowej.

Emisja skarbowa w pierwszej połowie roku przekraczała emisję banknotów, lecz sytuacja zmieniła się już w końcu czerwca na korzyść emisji bankowej. Nienormalny zatem układ obiegu pieniężnego stopniowo ustępuje, co zwiększa jego elastyczność i oddziaływanie Banku Polskiego na rynek pieniężny.

Gwarancją dalszej poprawy jest rozporządzenie z dnia 22 października 1926 r. w sprawie uregulowania obrotu pieniężnego (Dz. Ustaw Nr. 106, poz. 610), w myśl którego, najdalej w ciągu 20-stu lat, całkowita suma znajdujących się w obiegu biletów zdawkowych będzie zupełnie wycofana lub stopniowo zastąpiona metalowym pieniądzem. W ciągu pierwszych dziesięciu lat winno być wycofane z obiegu biletów zdawkowych conajmniej $5^{1}/_{2}$ miljonów zł. co pół roku, czyli ogółem 110 miljonów zł. W ten sposób ogólna ilość bilonu i biletów zdawkowych w obiegu nie przekraczałaby 12 zł. na mieszkańca, t. j. sumy ustalonej rozporządzeniem z 20 stycznia 1924 r. o systemie monetarnym. Ponieważ jednak pozostałaby jeszcze w obiegu pewna suma państwowych pieniędzy papierowych, więc w ciągu następnych dziesięciu lat, od 1 lipca 1937 r. do 1 lipca 1947 r., Skarb Państwa ma wycofać z obiegu resztę biletów państwowych lub zamienić je na bilon. Na ten cel budżet winien corocznie przeznaczać część wpływów z akcyzy cukrowej w sumie 12,600,000 zł. rocznie. Wykupem państwowych pieniędzy papierowych na rachunek Skarbu ma się zajmować Bank Polski, który w tym celu zawarł umowę z Ministrem Skarbu 6 grudnia 1926 r. W związku tem zostały przez Bank Polski zniesione żyrowe rachunki bilonowe, wprowadzone w połowie 1925 r.

Rok sprawozdawczy, wskutek powrotu większego zaufania i podniesienia dochodu społecznego stworzył warunki, umożliwiające oszczędności w zwiększonych rozmiarach. Z drugiej strony, przeżyte zaostrzenie kryzysu gospodarczego unaoczniło daleko posuniętą niepewność egzystencji i dochodów, co musiało wzmocnić dążenia do materjalnego zabezpieczenia przyszłości. Ten zmysł oszczędności stwierdza rozwój wkładów w instytucjach kredytowych (w miljonach złotych):

Data 1926 r.	Banki akc. (30)		Bank Gospodar. Krajowego		Pocztowa Kasa Oszczędności		Komunal. Kasy Oszczęd. (115)	Spółdzielnie kredytowe (79)
	termin.	bezterm.	publicz.	prywat.	oszczęd.	czekowe		
31.I	39,4	139,4	32,6	51,5	14,5	51,8	28,0	5,2
28.II	41,3	149,3	34,4	53,0	16,4	48,2	30,7	5,5
31.III	46,4	149,4	36,3	57,9	17,6	45,3	33,0	6,0
30.IV	50,4	149,2	42,0	47,6	17,0	48,6	33,1	5,9
31.V	51,7	143,5	38,4	77,3	14,5	50,0	35,1	5,6
30.VI	53,5	147,6	35,0	75,6	15,9	57,5	37,7	5,7
31.VII	57,9	161,5	38,0	87,3	17,6	50,8	40,8	6,5
31.VIII	59,8	182,3	45,7	90,6	19,2	60,5	43,3	6,8
30.IX	63,6	191,0	63,4	98,8	20,7	74,0	45,5	7,2
31.X	66,5	196,0	64,7	103,6	21,5	77,0	47,4	7,1
30.XI	68,5	209,5	80,0	107,1	22,5	79,0	50,1	7,5

W pierwszej połowie roku wzrost wkładów był nieznaczny, z powodu nieuregulowanych stosunków walutowych i trudnego położenia banków. Gromadzenie oszczędności dokonywało się w tym czasie głównie drogą tezauryzacji banknotów zagranicznych. Dopiero w drugiej połowie roku dał się zauważyć silny wzrost wkładów we wszystkich wymienionych w powyższem zestawieniu instytucjach kredytowych.

Udział Banku Polskiego w zasilaniu życia gospodarczego kredytem, utrzymywał się mniej więcej na jednakowym poziomie. Banki akcyjne odzyskują utraconą w drugiej połowie 1925 r. pozycję. Silny wzrost kredytów wykazały działające w Polsce oddziały banków zagranicznych oraz banki państwowe i komunalne, z wyjątkiem Pocztowej Kasy Oszczędności, która stopniowo wycofuje się z udzielania pożyczek prywatnym klijentom, w coraz większym stopniu lokując posiadane fundusze w papierach procentowych.

Kurs złotego.

Mimo że bilans handlowy już od września 1925 r. wykazywał nadwyżkę wywozu, położenie na rynku walutowym w pierwszych miesiącach 1926 r. kształtowało się niekorzystnie. Część walut, wpływających do kraju, musiała być jeszcze zużywaną na spłatę dawniejszych zobowiązań importowych, pozostała zaś nadwyżka nie była w całości dostarczana do kas Banku Polskiego, gdyż czynniki natury psychicznej powodowały szeroko rozpowszechnioną tezauryzację obcych pieniędzy. Wprawdzie rok sprawozdawczy rozpoczął się tendencją zwyżkową dla kursu złotego: kurs dolara na giełdzie w Warszawie wynosił 16 grudnia 1925 r. 10,50 zł., w końcu grudnia spadł do 8,25 zł., od 16 stycznia do 12 lutego stał na poziomie 7,30 zł., jednakże mały dopływ walut do Banku nie pozwolił na utrzymanie tego kursu. W lutym, w związku z malejącym eksportem zboża i cukru, a ze wzrostem importu surowców na potrzeby przemysłu, zaczęto wątpić w trwałość aktywności bilansu handlowego, niepewna zaś sytuacja polityczna potęgowała obawę o utrzymanie równowagi budżetu państwowego. Czynniki te spowodowały zwiększony popyt tezauryzacyjny i doprowadziły do ponownego załamania się kursu złotego.

Wobec wyczerpania rezerw walutowych działalność Banku musiała ograniczać się w tym okresie do przeciwdziałania zbyt gwałtownem wahaniom kursowem. Dopiero gdy w czerwcu, po pewnem ustaleniu się stosunków wewnętrzno-politycznych, tezauryzowane waluty zagraniczne zjawiły się w większych ilościach na rynku, rozpoczął się dla Banku okres wzmożonego ich skupu, co pozwoliło mu ująć ponownie w swe ręce regulowanie kursu.

W końcu maja kurs dolara na giełdzie warszawskiej wynosił 11 zł., równocześnie poziom cen i płac, obliczony w złocie, był w Polsce znacznie niższy od zagranicznego. Pierwszem zadaniem Banku musiało być przeto wykorzystanie zmienionego położenia, aby przez obniżenie kursu walut zagranicznych osłabić zwyżkową tendencję cen, przeciwdziałać zbyt szybkiemu dostosowaniu się ich do poziomu światowego, a równocześnie przywrócić utracone zaufanie do złotego.

Załamanie się wysokiego kursu obcych walut spowodowało w czerwcu i w lipcu potęgujący się coraz bardziej napływ ich na rynek, dzięki czemu kurs mógł być stale obniżany, co odbywało się początkowo dość prędko (do 5 lipca dolar spadł do 9,20 zł.), następnie zaś w tempie wolniejszem: do 9,07 w końcu lipca, do 9 w końcu sierpnia.

W okresie tym Bank zdołał spłacić całkowicie kredyt w Federal Reserve Bank of New York (zabezpieczony złotem) i ponadto wzmocnił znacznie zapas walut, który — po potrąceniu zobowiązań — wzrósł z 9,7 milj. zł. w złocie w końcu czerwca, do 44,2 w końcu lipca i 85,4 w końcu sierpnia. Dla oceny rozmiarów uprzedniej tezauryzacji walut należy nadmienić, że skup samych banknotów dolarowych przez wszystkie Oddziały Banku wynosił w czerwcu 4,6, w lipcu 4,9, w sierpniu 2,6 miljonów dolarów, podczas gdy w poprzednich miesiącach wahał się około 1,5 miljonów dolarów.

Zapas walut.

Stopniowy wzrost rezerw kruszcowo-walutowych oraz pokrycia biletów Banku kształtował się następująco:

Data	Kruszec[1])	Waluty	Zobowiąz. walutowe[2])	Waluty po potrąceniu zobowiązań	Kruszec i waluty	Obieg banknotów w miljon. złotych[3])	Pokrycie w %
	w miljonach złotych w złocie						
31. XII. 25	133,6	69,7	72,5	2,8	130,8	344,6	37,96
31. I. 26	133,8	61,3	64,1	2,8	131,0	333,9	39,25
28. II. ,,	133,9	60,0	63,7	3,7	130,2	355,1	36,68
31. III ,,	134,1	49,3	61,7	12,4	121,7	372,5	32,68
30. IV. ,,	134,2	51,4	61,5	10,1	124,1	373,1	33,27
31. V. ,,	134,4	53,4	61,2	7,8	126 6	392,5	32,25
30. VI. ,,	134,7	78,5	68,9	9,6	144,3	427,8	33,72
31. VII. ,,	135,2	91,3	47,3	44,0	179,2	495,2	36,19
31. VIII. ,,	135,4	107,6	22,4	85,2	220,6	546,4	40,37
30. IX. ,,	135,6	109,1	21,3	87,8	223,4	567,3	39,38
31. X. ,,	135,8	113,5	23,5	90,0	225,8	568,6	39,72
30. XI. ,,	136,0	137,6	30,7	106,9	242,9	534,5	45,44
31. XII. ,,	138,8	164,9	39,7	125,2	264,0	563,4	46,86

Zapasy złota wzrastały powoli, lecz stale, drogą skupu, dokonywanego wyłącznie wewnątrz kraju. Dopiero w ostatnich dniach roku nabyto zagranicą złota za 2,5 milj. zł. w złocie. Znaczna część zapasów złota była zdeponowana w Banku Angielskim, w związku z kredytem interwencyjnym, uzyskanym w Federal Reserve Bank. Począwszy od 10 sierpnia, wobec całkowitej spłaty kredytu w Federal Reserve Bank, złoto, znajdujące się zagranicą, zostało zupełnie zwolnione od zastawu i jest do dyspozycji Banku Polskiego.

Charakter rezerw kruszcowych Banku został w roku sprawozdawczym zmieniony o tyle, że do rezerw tych włączono, oprócz złota, również i srebro.

---

[1]) Od września począwszy — oprócz złota również i mała ilość srebra według wartości w złocie, np. w ostatniej (grudniowej) sumie kruszcu 138,8 milj. zł. znajduje się złota 138,2 milj. zł., a srebra tylko 588 tys. zł.

[2]) Łącznie z zobowiązaniami reportowemi.

[3]) Po potrąceniu zaliczek reportowych.

Statut Banku Polskiego z 1924 r. ustalał, że rezerwy kruszcowe mogą się składać wyłącznie ze złota, a zapasy srebra mogą być uważane jedynie jako pokrycie bankowe. Dopiero od września, na podstawie zmienionego statutu, srebro może być zaliczane do rezerw kruszcowych, lecz nie wyżej nad 5% zapasów złota. W praktyce do zapasów kruszcowych w roku sprawozdawczym były zaliczane stosunkowo niewielkie ilości srebra, nie wiele przekraczające 500 tysięcy złotych w złocie. Gromadzenie większych zapasów srebra nie było wskazane z powodu znacznych wahań cen tego metalu.

Skup walut i dewiz w ciągu całego roku wynosił 827 milj. złotych w złocie, z czego 82 milj. nabyto od urzędów państwowych, natomiast sprzedano walut za 683 milj. złotych w złocie, z czego 224 milj. Skarbowi Państwa oraz urzędom państwowym.

Powiększanie zapasu walut w okresie spadku ich kursu musiało oczywiście narazić Bank na znaczne straty kursowe, z których część została pokryta z tegorocznego zysku. Ostateczne zlikwidowanie rachunku różnic kursowych będzie możliwe dopiero po definitywnej stabilizacji kursu złotego. Obliczenie całego zapasu kruszcu i walut po cenie obecnej dałoby oczywiście, zamiast straty, znaczną nadwyżkę.

Podział kredytów wykorzystanych tak się przedstawia — w miljonach zł.:

	31.12.25	31.3.26.	30.6.26.	30.9.26.	31.12.26.
banki i spółdz. kredyt.	110,9	117,7	120,3	109,8	110,8
nadto przez banki:					
specj. kred. gorzeln.	7,5	5,5	4,8	5,4	5,4
„ „ rolniczy	5,2	3,4	4,2	5,3	3,1
„ „ cukrown.	25,5	26,6	26,5	25,1	25,5
bezpośrednio przemysł:					
węglowy	22,1	21,6	19,0	18,3	21,6
naftowy	4,9	5,4	5,0	4,5	5,3
inny górniczy	4,2	3,5	4,3	4,9	5,5
hutniczy	22,1	22,2	23,3	24,0	26,1
metal. i maszyn.	16,5	15,4	16,1	16,1	18,0
włókienniczy	24,4	30,5	27,2	38,4	39,5
chemiczny	13,3	13,9	15,3	28,8	19,6
garbarski	3,0	3,4	3,2	3,8	4,1
papierniczy	3,4	3,3	3,3	3,6	4,2
drzewny	2,6	2,6	2,8	3,0	2,8
cukrowniczy	0,7	2,5	0,9	0,9	0,5
gorzelany	2,8	4,4	4,6	4,6	4,7
rolnictwo	5,4	5,9	6,6	6,4	7,3
handel i różni	14,9	13,7	13,9	12,8	17,3
ogółem	289,4	301,5	301,3	315,7	321,3

Bank Polski przeprowadził w roku sprawozdawczym dwukrotnie specjalny spis całego portfelu wekslowego według akceptantów albo wystawców. Oto wyniki tej statystyki:

	w milj. zł.		w % ogóln. sumy	
	30.1	15.12	30.1	15.12
rolnictwo	73,7	75,7	26,1	25,4
górnictwo, przem. i rzemiosła	97,6	89,6	34,6	31,1
handel	97,3	120,3	34,5	40,3
inni	13,6	12,5	4,8	3,2
ogółem	282,2	298,1	100,0	100,0

Zestawienie to bynajmniej nie wykazuje upośledzenia ani rolnictwa, ani kupiectwa w działalności dyskontowej Banku Polskiego. Należy tu też dodać, że zmieniony statut bardzo uprzywilejował właśnie rolnictwo, gdyż umożliwił Bankowi dyskontowanie weksli rolników (za nabyte nasiona, nawozy sztuczne, narzędzia rolnicze i inwentarz), nawet powyżej 3-miesięcznego terminu płatności, aż do sześciu miesięcy włącznie. Weksli takich (dłuższych ponad trzy miesiące było 31 grudnia 1926 r. — 1.282 na 4,2 miljonów zł.

Zmiana statutu.

Dwuletnie doświadczenie wykazało. że statut Banku z dnia 20 stycznia 1924 r. nie we wszystkich punktach odpowiadał warunkom gospodarczym kraju. Kwestja zmiany statutu była przedmiotem długich rozważań Władz Banku, w ścisłem porozumieniu z Ministrem Skarbu, a następnie z misją prof. Kemmerera, poczem projektowane zmiany zostały uchwalone przez Walne Zgromadzenie Akcjonarjuszów 31 sierpnia, a zatwierdzone przez rząd i Prezydenta Rzeczypospolitej 4 września 1926 r. (Dz. Ustaw Nr. 92, poz. 531). Nowy tekst statutu został ogłoszony w Nr. 109 Dziennika Ustaw z dnia 5 listopada 1926 r,

Najważniejsza zmiana statutu dotyczy przepisów o rezerwach kruszcowo-walutowych. Według poprzednich przepisów pokrycie w żadnym razie nie mogło spaść poniżej 30%. Obecny art. 52 statutu, za wzorem najnowszych banków emisyjnych, przewiduje możliwość zmniejszenia pokrycia poniżej 30%, lecz tylko na mocy zatwierdzonej przez Ministra Skarbu uchwały Rady Banku, powziętej większością conajmniej 9 członków Rady i Prezesa Banku.

Licząc się z rolniczym charakterem kraju, art. 58 nowego statutu wprowadza przepis, że warranty, zabezpieczone całkowicie produktami rolnymi, oraz weksle rolników za nabyte nasiona, nawozy sztuczne, narzędzia rolnicze i inwentarz mogą być sześciomiesięczne, zamiast, jak dotychczas, tylko trzymiesięczne, lecz suma tych warrantów i weksli nie może przekraczać 20% sumy portfelu wekslowego Banku.

Art, 55 nowego statutu pozwala Bankowi nabywać na własność papiery procentowe, komunalne i hipoteczne do wysokości 10% kapitałów własnych Banku. Udzielanie pożyczek na zastaw papierów wartościowych zostało ograniczone do 20% sumy portfelu wekslowego (art. 63), natomiast w myśl art. 53-go, sumy użyte na pożyczki zastawowe, tak samo jak na kupno papierów, zaliczane są do pokrycia bankowego, czego przedtem nie było.

Dla ułatwienia powiększenia kapitału zakładowego Banku, który wynosi 100 miljonów zł., art. 4 przewiduje że do 150 miljonów zł. powiększenie może być dokonane za zgodą Ministra Skarbu, na skutek uchwały Rady Banku, powziętej większością conajmniej dziewięciu członków Rady i Prezesa Banku. Dalsze natomiast powiększenie kapitału może nastąpić tylko na mocy uchwały Walnego Zebrania Akcjonarjuszów, zatwierdzonej przez Ministra Skarbu.

Pierwotny statut przewidywał, że akcje Banku mogą być tylko imienne. Ponieważ jednak w składzie akcjonarjuszów Banku Polskiego znajduje się mnóstwo drobnych akcjonarjuszów, przeto dla ułatwienia im swobodnego obrotu akcjami, bez kłopotli-

wej cesji, art. 5 nowego statutu upoważnia Prezesa Banku do zamiany akcji imiennych na okazicielskie, jednakże tylko w odcinkach nie wyższych nad 10 akcji, przyczem ogólna ilość akcji na okaziciela nie może przekraczać 15% kapitału zakładowego Banku. W myśl art. 16-go prawo uczestniczenia na Walnem Zebraniu Akcjonarjuszów przysługuje tylko właścicielom akcji imiennych.

Dawny statut pozwalał, za zgodą Ministra Skarbu, przyjmować wkłady na oprocentowanie. Obecnie art. 69 ogranicza to prawo tylko do wkładów od własnych pracowników oraz od członków Władz Banku. Zrobione to zostało w tym celu, aby bank emisyjny, korzystającz z prawa wypuszania biletów, nie wytwarzał konkurencji innym bankom, zarówno państwowym, jak i prywatnym.

Czysty zysk za rok 1926 wyniósł zł. 13.589.336.37, dywidenda 10%.

KRONIKA GOSPODARCZA i SKARBOWA

Bank Polski obniżył stopę dyskontową.

Na posiedzeniu Rady Banku Polskiego dnia 10 b. m. uchwalono obniżyć oficjalną stopę dyskontową dla weksli z $9^1/_2$ na 9%, a stopę lombardową t. j od zastawu pożyczek terminowych oraz otwartego kredytu z 11 na $10^1/_2$%, w stosunku rocznym. Obniżona stopa dyskontowa i lombardowa będzie stosowana poczynając od dnia 11 b. m.

Stopa % Banku Gosp. Kraj.,

została obniżona w sposób następujący w stosunku rocznym: od dyskonta weksli firm i osób prywatnych z $12^1/_2$% na 12%, od dyskonta weksli spółdzielni oraz przedsiębiorstw komunalnych i państwowych z $11^1/_2$% na 11%; od pożyczek terminowych firmom i osobom prywatnem z 13% na $12^1/_2$%; od pożyczek spółdzielniom oraz przedsiębiorstwom komunalnem i państwowem z 13% na $12^1/_2$%; od kredytów z r-ków bieżących pod zastaw weksli i depozytów, zabezpieczonych hipotecznie, lub też weksli z dwoma pewnymi podpisami z $13^1/_2$% na 13% oraz od kredytów budowlanych z $11^1/_2$% na $10^1/_2$%.

Z działalności kredytowej P. K. O.

Rozdział kredytów udzielonych przez P. K. O. dla rzemiosła nastąpił na terenie Małopolski za pośrednictwem 2 największych tamtejszych Kas Rzemieślniczych, a m. Lwowskiej i Krakowskiej a pozatem jedynie za pośrednictwem Spółdzielni pod gwarancją Instytucji Centr. tych Spółdzielni przyczem Instytucje gwarantujące zobowiązały się nie pobierać tytułem prowizji więcej jak 1% ponad stopę kredytu P. K. O.

Na terenie b. Kongresówki rozdział kredytów następuje również za pośrednictwem Spółdzielni pod gwarancją ich Instytucji Centr. w żadnym zaś wypadku Banki gwarantujące nie otrzymują z P. K. O. bezpośrednio jakichkolwiek kredytów.

Kasa Rzemieślnicza w Warszawie otrzymała kredyt w tej wysokości, na jaką zezwalało dostarczone przez nią zabezpieczenie.

Działalność kredytowa P. K. O. idzie obecnie jedynie w kierunku zasilania Kas Oszczędności i Spółdzielni Kredytowych, a żadne kredyty na inne cele nie są udzielane.

Pozatem lokuje P. K. O. fundusze w procentowych papierach wartościowych państwowych i komunalnych, w listach zastawnych i w pożyczkach lombardowych.

Oszczędności w zachodnio-polskich spółdzielniach kredytowych.

W dniu 31.XII.1926 r. suma wkładów oszczędnościowych w 159 spółdzielniach kredytowych, położonych w województwach poznańskiem, pomorskiem i śląskiem, a przynależnych do Unji Związków Spółdzielczych — wyniosła złotych, 8.438.500. Z sumy tej przypadło na wkłady długoterminowe zł 4.043.000, a na krótkoterminowe zł. 4.395.000. Na jedną przeciętną spółdzielnię przypadało: w województwie poznańskiem zł. 50.933.00, w województwie pomorskiem zł. 38.247.00 oraz w województwie śląskiem zł. 157.032.00.

Najintensywniejszy przyrost w sumie ogólnej wykazuje województwo poznańskie, a w liczbie przeciętnych województwo śląskie. Reasumując wyniki akcji kapitalizacyjnej Zachodnich Spółdzielni Unji, stwierdzić należy, że spółdzielnie te w roku ubiegłym zdołały powiększyć sumy zgromadzonego przez nie kapitału o sto procent. Sądzić należy, że w roku bieżącym wyniki akcji tej będą jeszcze lepsze.

Płatności podatkowe w marcu.

Ministerstwo Skarbu przypomina płatnikom, że w m-cu marcu r. 1927 przypadają do zapłaty następujące podatki bezpośrednie:

1) do 15 marca spłata I-szej raty pońsstwowych podatków gruntowych za rok 1927.

2) do 15 marca wpłata państwowego podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego w bezpośrednio ubiegłym miesiącu przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. i przemysłowe I—V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

3) podatek dochodowy od uposażeń służbowych emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę — w ciągu 7 dni po dokonaniu potrącenia podatku.

Nadto płatne są zaległości z tytułu podatku majątkowego oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w m-cu marcu r. b. tudzież kwoty odroczone i rozłożone na raty z terminem płatności w tymże miesiącu.

Kalendarz Jubileuszowy „Kupca" na 1927 r.

W lutym 1927 r. minęło 20-sto lecie czasopisma „Kupiec" wychodzącego w Poznaniu. Wydawnictwo pragnąc nadać jaknajbardziej uroczysty charakter nieprzerwanemu istnieniu wydało w pięknej i bogatej formie Kalendarz Jubileuszowy. Treść Kalendarza stanowią: kalendarium notatnik oraz terminarz płatności weksli na pierwszy kwartał 1928 r.; w dziale drugim pomieszczony rostał szereg artykułów i prac charakteryzujących nasze zagadnienia i potrzeby morskie, oraz własnej floty handlowej; następnie umieszczono kilka prac poświęco-

nych kapitalnem zagadnieniom gospodarki światowej, poruszone zostały w oddzielnych artykułach bolączki naszego handlu zagranicznego, a także handlu w ogólności. Scharakteryzowano zadanie bankowości prywatnej i państwowej. Specjalne prace poświęcone zostały sprawom natury ekonomicznej jak to: ubezpieczeń, zdrojowiskom rodzinnem, targom oraz wystawom specjalnem. W trzecim dziale podane zostały wskazówki i porady dla kupców branży spożywczej i delikatesów. Dział czwarty dotyczy zaś porad prawno-handlowych, podatków oraz spraw celnych. Miły format kalendarza, bogata treść i wiadomości niezbędne dla sfer kupiecko-przemysłowych, czyni z kalendarza książkę niezbędną i pożyteczną dla każdego obywatela. Należy się przeto wydawnictwu kalendarza złożyć uznanie i szczęść Boże, na dalszą owocną pracę.

Wpływy z danin i monopolów w lutym 1927.

Wedle tymczasowych zestawień za miesiąc luty 1927 ogólna suma wpływów z danin publicznych i monopolów państwowych wynosi 141,2 milj. zł. Z sumy tej przypada na podatki bezpośrednie kwota 32,6 milj. zł. Największą pozycję w tym dziale stanowi podatek przemysłowy, a mianowicie 14,6 milj. zł. Podatek dochodowy przyniósł 8,2 milj. zł. od nieruchomości 3,4 milj. zł. gruntowy 2,8 milj. zł. 10% dodatek do podatków bezpośrednik przyniósł 5,7 milj. zł.

Podatki pośrednie przyniosły 12,1 milj. zł. cła 17,4 milj. zł. opłaty stemplowe i daniny pokrewne 13,2 milj. zł. podatek majątkowy 4,5 milj. zł. moponopole 55,7 milj. zł. w tem monopol tytoniowy 26,0 milj. zł. monopol spirytusowy 26,7 milj. zł.

W latach poprzednich dochód z tych samych źródeł wynosił: w r. 1925 — 95,6 milj. zł. w r. 1926 — 95,8 milj. zł.

Mianowanie członków Rady Finansowej.

Ministerstwo Skarbu rozesłało dekrety nominacyjne członkom Rady Finansowej, którymi są pp.: Dr. Wacław Fajans Dyr. Powszechnego Banku Związkowego, Władysław Jezierski b. Dyr. Banku Rosyjsko-Azjatyckiego, Dr. Feliks Młynarski Vice-Prezes Banku Polskiego. Dr. Adam Krzyżanowski Prof. Uniw. Jagiel. w Krakowie, Dr. Jerzy Michalski Poseł na Sejm, Jan Hołyński Vice-Dyr. Centralnego Związku Przem. Hand. Górn. i Finan., Dr. Daniel Gross adwokat, Tadeusz Epstejn, Prezes Izby Hand.-Przem. w Krakowie, Wacław Łypacewicz Poseł na Sejm, Jan Stecki Senator.

Prasa angielska o poprawie sytuacji finasowej Polski.

Prasa angielska coraz więcej uwagi poświęca polskiem sprawom finansowem. Times, Financial Times, Financial News podkreślają znaczną poprawę stanu finansowego Polski, uwydatniającą się w nadwyżkach budżetowych, w zwiększonych rezerwach Banku Polskiego, w aktywności bilansu handlowego i t. p. „Manchester Guardian Commercial“ podnosi, że mylnem jest twierdzenie, jakoby poprawę sytuacji spowodował wyłącznie strejk angielski. Zdaniem tego pisma wpłynęło na to również zwiększenie siły nabywczej ludności rolniczej.

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Śto-Krzyska 13, tel. 238-79.	Prenumerata wraz z przesyłką pocztową:	Ceny ogłoszeń:
Konto czekowe P. K. O. № 92.	Rocznie . . . 32 zł. Kwartalnie . . . 8 „ Miesięcznie . . . 3 „	1/1 strona 300 zł. 1/2 strony 150 zł. 1/4 strony 100 zł. Drobne: 30 groszy za wiersz jednołamowy. Kolumna ogłoszeń liczy 4 łamy.

Prosimy o wpłacanie prenumeraty za kwartał II-gi r. b., na konto czekowe Administracji czasopisma „Oszczędność" w P. K. O. № 92.

Redakcja i Administracja czynne codziennie, prócz świąt i niedziel w godz. od 10 do 12 i od 5 do 7 po poł.

Redaktor: LUCJUSZ DURA. Wydawca: **„Oszczędność" S-ka Wydawnicza.**

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.